

Ang Awit sa mga Awit talagsaong basahon sa Biblia: kundiman sa duha ka naghigugmaay: makilawason ug puno sa mga sambingay. Sa tanang basahon sa Biblia, ang Mga Awit ra ang wala maghisgot og Diyos. Nganong giapil man ni sa Biblia?

Daghan ang naghunahuna nga hinipos ni sa mga awit sa gugma tali sa pamanhonon ug pangasaw-onon sa ilang kasal, hangtod nga kining mga garay gihatagan og relihiyosong hubad. May daghang pangutana nga dili matubag ining maong pangagpas: walay sinulat nga sama ini sa bisag asang kultura sa Asia. Dili ni balak nga gipahaom sa panghunahuna sa katawhan ug walay hisgot dinhi sa paglaom sa kabataan, nga nasukwahi sa pagsabot sa mga Israelita bahin sa kaminyoon.

Klaro karon sa daghang tawo nga ang gugma unang masinati sa managtiayon ug ayha pa masabtan unsay Diyosnon nga gugma. Apan ang kasaysayan nagtug-an nga dili ingon ini ang pagsabot sa gugma. Ang tanang kultura sa kalibotan nagpakita nga ang gugma sa magtiayon nahamutang sa ubos ra kaayong ang-ang, layo kaayo sa kaisog, sa pakig-uban, sa katahom sa kalibotan, sa kalipay sa kinabuhi. Gani, ang mga tawo sa Biblia, nakaamgo na lang sa bili sa kaminyoon ug sa gugma, pinasikad sa relihiyosong kasinatian sa mga propeta: Si Oseas, si Jeremias, ug ang ikatulong Isaias.

Diha na sa ika-12 ka siglo human ni Cristo, sa Tungatungang Panahon nga ang pagbati sa gugma nalakip sa pamilya ug kultura. Nahitabo ni sa mga nasod nga kristyanos; ug nadiskobrehan, una sa tanan, gumikan sa mga mistikong kristyanos nga nakasinati sa gugma sa Diyos ug nagpuyo ini gikan sa napamalandongan nilang mensahe sa basahon sa Mga Awit nga naghigot sa Diyos isip Gugma ug Hinigugma.

Mao nga mas sayon nato ang paghunahuna nga sukad pa sa sinugdan, ang Awit sa mga Awit sambingay sa gugma sa Diyos o ang lawom nga pangandoy sa gugma sa dyotay, apan mainitong pundok, nga naglaom sa pagbalik sa Diyos sa Israel. Mao ni ang paagi sa pagsabot alang sa mga Judio ug kristyanos.

Usa ka pangandoy ug subling paghibalag. *Mao ni ang dobling kalihokan sa Awit sa mga Awit, nga dinasig sa unang mga sinulat sa mga propeta (Oseas) "Ang pamanhonon motago kon siya pangitaan, aron nga kon dili siya makit-an tinud-on pa siya pagpangita sa pangasaw-onon, ug langanon sa pangasaw-onon ang pagpangita sa pamanhonon aron mas maklaro pag unsay iyang gipangita."* (San Gregorio).

Busa, dili angay nga mangutana ta: kinsa kining Hari ug Magbalantay? Kinsa ang pangasaw-onon? Naghigot ba ni sa gugmang Diyosnon o sa tawhanong gugma? Apan ang tanang matuod nga gugma naggikan sa Diyos ug iyaha sa Diyos:

– Ang diha kanunay sa hunahuna sa magbabalak ining basahon mao ang pag-sinultihay nga mahigugmaon sa Ginoo ug sa iyang katawhan.

1 ^{•1} *Ang halangdong awit: gikan ni Solomon*

• 1.5 *Tahom ko bisan ...* (b. 5) napagba sa kainit sa adlaw. Ang hinigugma mao ang katilingban sa mga Judio nga kabos ug madasingong mibalik sa kanhi nilang pinuy-anan human sa ilang pagkabhag, dihang naulawan ang Israel ug nawad-ag kaugalingnan. Siya miangkon sa pag-ingon: *ang kaugalingong tanaman wala na nako maatiman*, sa ato pa, ang akong yuta sa Palestina.

Ang Hari, ang Hinigugma, mao ang Ginoo. Kining unang balak sa gugma pangandoy sa minahal nga nalipay sa adlaw sa pagbalik sa hari. Nakigsulti siya sa kaugalingon sa dakong tinguha alang unya sa ilang pakigsultihanay "sa maong adlaw." Ang kantora nagpahibalo niya sa dapit, apan nasayod na siyang daan kon asa niya ikahinagbo ang iyang hinigugma: *tupad ra pod sa tolda sa mga magbalantay*. Nagpasabot nga adto sa Bukid sa Sion ang Balaang Syudad, diin ang mga kaliwat ni David, ang Hari nga Magbalantay, nagmando.

Sa kataposan mitubag ang Ginoo sa nangutana: *kanus-a man matinuod kining damgo? Kon siya makahukom na*: sa ato pa: kon mangita na nako ang katawhan unya, dihang matukbil na ang akong pagbati, moadto ko aron pagsugat nila.

Tahom ko bisan... (b. 5) nagpasabot nga napagba ang iyang nawong. Gipili siya ug gidayeg bisan pa sa iyang napagba nga nawong. Tingalig gipili siya kay napagba siya sa adlaw, timailhan sa kahago ug pag-antos: mga lalaki ug babaye nga naa sa alao nga kahimtang. Ang Diyos madasingong motawag adtong dili isipan ug walay nahot aron sa igong paagi maghatag og kalibog sa mga adunahan ug gamhanan. (1 Cor 1:28). Tingalig napagba siya tungod sa mainitong gugma sa iyang hinigugma. Apan, kon wala pa siya mapagba, ang gugma mao ang mopagba niya kay ang binuhat dili makasinati sa gahom sa Diyos kon ang iyang kinabuhi

Babaye

² Sa mga halok sa imong baba ako digoag; labaw pa sa alak ang kalami sa imong gugma.

³ Ang imong kahumot hilabihang nindota; mas nindot pa kay sa bisag unsang agwa. Manuhotsuhot ang imong ngalan daw lana. Dili kahibudngan nga ang mga dalaga nangabuang kay kanimo sila nahigugma.

⁴ Magdali ta, ako bihaga; sa imong lawak, O hari, ako dad-a.

Diha nimo maglipay ta;

atong salohan ang himaya tang duha.

Ang imong parayeg labaw sa alak akong dayegon.

Angayan ka kaayo nga akong higugmaon.

• ⁵ Tahom ko bisan tuod og tabonon,

O kababayan-an nga Jerusalemnon,

sama sa mga tolda sa Kedar, itomon,

daw mga kurtina sa tolda ni Solomon.

⁶ Ang akong pamanit ayawg sud-onga, kay kini intawon sa adlaw napagba.

Nasuko nako ang lalaki kong kaigsoonan;

ila kong gipatrabaho sa ilang parasan.

Busa, ang kaugalingon kong tanaman

wala na nako maatiman.

⁷ Tug-ani ko, ikaw nga akong gihigugma,

hain man ang imong toril pasibsiba;

asa mo sila sa kaudtohon papahulaya?

Ngano nga sama sa babayeng may bronda

Maglatagaw man ko sa may kiliran

sa ubang magbalantay sa kakarnerohan?

Mga Kauban

⁸ Kon wala ka masayod, babayeng labing tahom,

subaya pag-ayo ang agianan sa panon;

ang imong nating mga kanding itugway

tupad ra pod sa tolda sa mga magbalantay.

Lalaki

⁹ Sa karwahe ni Paraon may baying kabayo, kaniya, O pinangga, ikaw ikatandi nako.

¹⁰ Ang imong aping anyag kaayong sud-ongon

– Nagpadayag sab siyag kahingawa ug kalipay sa tawong nangita sa Diyos ug nangandoy nga mosinati sa iyang presensya ining kinabuhia.

– Naghigot sab siya alang kang bisan kinsa nga nangita ug nakahibalag sa gugma. Diha sa pagtugyan sa kaugalingon sa pangasaw-onon o sa pamanhonon, makasinati siya uban niya sa “diyosnong gugma” nga mao ray makatagbaw sa iyang kinabuhi.

nabuhong sa kaluho ug kaharohay.

Daghan pa ang angay sunogon aron nga ang gugma mamaling-kawasonon. Kay walay bisan kinsang lawasonon nga magmalipayon sa gingharian sa Diyos (1 Cor 15:50).

• **2.8** Mao nga ang gugma nangita sa iyang gihigugma. Ang tingtugnaw natapos na, sa ato pa, ang panahon sa pagsulay: dili gyod nato masabtan pag-ayo ang mga saad sa Diyos diha sa Mga Awit, kon dili usab basahon ang Pagbangotan. Ang mao rang “tawo,” ang Israel, maoy bida ining duha ka balak: ang una, nag-hisgot sa kapakyas, ug ang ika-duha, sa paglaom.

Alang sa managrato, ang panagtugbo sa gugma mao ang tingpamuswak sa kinabuhi: Nagpapas ni sa kagahapon, naghupay sa kasakitan ug naglamdag sa tanang butang. Busa, ang pakigtugbo sa magtotoo ug sa Diyos mahimong mas ugdang ug mas malipayon kon dunay mga pag-antos sa pagsubay sa dalan sa krus.

Migula dinhi ang pangandoy sa katawhang nahibalik gikan sa pagkabihag, nga naglaom sa panahon sa paghari sa Ginoo, sumala sa iyang gisaad. Nangita sila sa Diyos nga naglangaylangay sa pagpadayag sa kaugalingon. Kining teksto naggamit og mga sambingay pinasikad sa kuyaw nilang kahimtang sama sa: madumtananong mga silingan (mga milo) sa mga langyawng gwardiya nga nagbantay sa syudad sa Jerusalem ug uban pa. Sama sa makadaghang higayon nga ang Ginoo miingon sa iyang katawhan: balik na mo nako, sila na sab karon ang miingon kaniya: *Balik na*. Diha nga wala silay nakitang timailhan sa iyang pagbalik, malahutayon silang nagpaabot uban sa paglaom.

gitaliwad-an sa ariyos nga igog gidak-on. Ang imong liog sa tahom nga kwentas gilikosan.
¹¹ Himoan ka namog mga ariyos nga bulawan, ug sa platang kwentas ikaw among kwentasan.

Babaye ug Lalaki

¹² Samtang ang hari nagpahulay sa higdaanan, ang akong kahumot nangalimyon sa tuman.

¹³ Nahisama sa pinutos nga mira alang nako ang akong hinigugma nga sa tibuok gabii nagpauraray sa akong dughan, ug ako nalukmay.

¹⁴ Usa ka pungpong sa henna alang nako nga gikan sa parasan sa Engedi napupo.

¹⁵ Pagkatahom mo, akong hinigugma, Ang imong mata, sa mata sa pati nahisama.

¹⁶ Ang gimahal ko hilabihang ambongana! Kanunayng berde ang atong higdaanan!

¹⁷ Ang kahoyng sedro maoy sagbayan, sa atong balay nga puloy-anan.

Ang sipres salagunting, Ibabaw sa mga dingding.

2 ¹ Ako ang rosas sa Sharon; ang liryo sa kapatagan

² Isipang ka liryo sa kasampinitan ang pinangga ko taliwala sa kababayan-an.

³ Sama sa kahoyng mansanas sa kalasangan, mao pod ang akong hinigugma sa kalalakin-an. Malipayon ko nga naghigda sa landong niya, samtang gitagamtan ko ang katam-is sa bunga.

⁴ Sa lawak-salohanan didto iya kong gidala, gipanalipdan sa bandila sa iyang gugma.

⁵ O Minahal, lig-ona ko sa tortang pasas, palihog, pabugnawa ko sa mga mansanas, tungod sa gugma nasakit ang akong lawas.

⁶ Ang wala niyang kamot nia ubos sa akong ulo, ug naggakos nako ang bukton niyang tuo.

⁷ Kababayan-an sa Jerusalem, naghangyo ko ninyo,

nga manumpa mo sa lagsaw nga tulin kaayo, ug sa gagmayng osa diha sa inyong uma:

Ayawng tugawa o tukbila ang gugma; ang iyang tukmang panahon paabota.

Babaye

• ⁸ Ang tingog sa akong hinigugma! Sud-onga, miabot na siya! Nagdalagan tadlas sa kabukiran,

ug nagluksolukso sa kabungtoran,
⁹ Sama sa lagsaw o nating osa.
 Karon luyo sa paril nagbarog siya
 nagsud-ong sa mga bintana,
 sa rehas sa tanang gipanlipdan niya.
¹⁰ Nakigsulti nako ang akong hinigugma:

Lalaki

“Tahom kong minahal, tindog, pinangga,
¹¹ Dali, milabay na ang tingtugnaw,
 mihunong ang ulan; wala nay kabugnaw.
¹² Ang kabulakan mibuswak na sa kayutaan,
 ug miabot ang panahon sa pag-awit sa tanan.
 Ang inagumod sa salampati atong madunggan.
¹³ Ang sayong bunga sa igos ato nang makit-an;
 nangalimyon ang pagpamuswak sa parasan.
 Anyag kong barog hinigugma.
 dali, O akong pinangga ug kuyog.

¹⁴ Daw salampati ka sa lungag sa pangpang,
 sa mga dapit diin dunay mga tagoanan.
 Sa imong nawong ako pasud-onga,
 sa nindot mong tingog ako padungga.
 Ang imong nawong – pagkasanag!
 Ang imong tingog – pagkaanyag!”

¹⁵ Dakpa ang mga lobong gagmay
 nga sa namulak tang parasan naglaylay.

¹⁶ Akoa ang akong hinigugma,
 Ingon man ang tibuok ako, iyaha.
 Ang toril iyang gibantayan,
 gitugway didto sa kaliryohan.

¹⁷ Sa dili pa mobanagbanag ang kaadlawon;
 Sa dili pa ang mga landong pakagiwon;
 balik hinigugma ko, balik dayon,
 sama sa lagsaw nga tulin ug batan-on,
 latas sa bungtod nga gansang-gansangon.

Babaye

3 • ¹ Matag gabii sa akong paghida,
 ang akong minahal akong gipangita;
 naghanderaw ko, apan wala siya makita;
 gitawag ko siya, apan wala ko niya tubaga.
² Motindog ko ug maglibutlibot sa dakbayan,
 sa kadalanan ug sa tanang kahawanan,
 pangitaon ko ang gimahal sa akong dughan.

³ Unya, natagboan ko sa mga gwardiya;
 samtang ang syudad gilibutlibot nila.
 Dayon, ako silang gipangutana:

• **3.1 Matag gabii ...** (b. 1).
 Ang tawong nahigugma buot
 magpabilin kanunay uban sa gihi-
 gugma. Gilukop pagpangita ni
 Maria Magdalena si Jesus, sa tibu-
 ok syudad, ug sa unang higayon
 gikataw-an siya sa nanglabay,
 hangtod nga miabot siya sa balay
 ug misulod nga wala kapunggi sa
 magbalantay. Miduol siya ni Jesus
 nga daw walay nakitang mga
 tawo. *Dili na nako buhian*, apan
 miabot ang adlaw nga miingon si
 Jesus kaniya: “Ayaw kog hikapa”
 (Jn 20:17).

Si San Juan de la Cruz usa sa
 daghang mikomentaryo mahi-
 tungod sa Mga Awit. Gisumada
 niya ining mosungod ang pagpa-
 ngita sa Diyos taliwala sa sakit nga
 pagsulay:

“Sa dulom nga kagabhion
 May gugmang nangandoy ma-
 hinamon
 O Balaanong paglatas!
 Mihiklin ko sa hilom
 Sa way timik, mingaw kong
 pinuy-anan
 nga walay bisan suga ni ga-
 bayan

gawas sa nagbukal kong ka-
 iladman.
 Iya akong gitultolan
 labaw pa’s dan-ag sa udtong-
 tutok

didto kanako, Siya nagpaabot –
 Siya nga nailhan ko sa tinuod –
 Didto sa dapit diin kami ra.

O gabii nga kanako nagtulto!
 Kagabhion nga mas nindot pa’s
 kabuntagon,

Gabii nga maoy nakapahiusa
 Sa Minahal ug hinigugma
 Hinigugma nga nabag-o
 sa sabakan sa Minahal niya.”

• 6. Ginamit ang talan-awon ni Solomon, kadtong bantogang hari (1 H 10), gipahibalo dinhi ang Prinsipe sa Kalinaw, ang Mesiyas. Ang mga magtotoo naglaom sa iyang pag-abot. Sa panahon ni Moises, ang Ginoo, pinaagi sa daw aso nga haligi miuban sa iyang katawhan didto sa kamingawan. Mobalik sab siya sa samang paagi aron pag-uban sa iyang Mesiyas.

Dinhi nag-awit ang hinigugma og awit sa pagdayeg sa iyang minahal. Ang unang bahin ining tekstoha mga tudling sa mga magbabalak nga nag-awit sa katahom sa ilang minahal. Tingalig binalak ni nga paghulagway sa kinaiyanhong katahom sa Balaang Yuta (ipadayon ni sa ulohan 7).

Dali ngari ... (b. 8) lisod ang paghisgot sa Diyos nga Gugma, kon dili siya masinati isip Diyos nga nahigugma. Dili lisod nga mahadlok ta sa Makagagahom nga Diyos, apan nagkinahanglag espirituhonong kahingkod ang pagdawat sa baroganan/kamatuoran nga ang Diyos nagpaubos sa kaugalingon aron sayon siyang kaboton sa nahigugma niya. Ang Diyos nagpangita sa gugma, kay ang Diyos mismo ang nahigugma sa kaugalingon pinaagi nato. Mao nga dili na kaayo lisod ang pag-ingon nga si Maria, ang bugtong babaye, importanti sa Diyos sama sa tanang katawhan nga ghiusa.

Diha sa lapok sa katawhan, daghan sab ang perlas nga masab-it sa liog sa usa ka minahal. Kini nakapaaghat sa Diyos nga molihok. Ang Diyos molihok sa dagko ug talagsaong butang alang sa mapahiubsanon ilabina sa panahon sa panglupig.

“Ang minahal sa akong dughan, Inyo ba karong nasugatan?”

⁴ Diha nga ako na silang gibiyaan, ang hinigugma akong nakit-an. Gigakos ko siya, ug dili na nako buhian; kay sa balay sa inahan, siya akong dad-on, sa lawak niya nga kanako nanamkon.

Lalaki

⁵ Kababayan-an sa Jerusalem, gihangyo tamo, nga manumpa mo sa lagsawng tulin kaayo ug sa gagmayng osa diha sa inyong uma: Ayaw ninyog tugawa o tukbila ang gugma; ang iyang tukmang panahon paabota.

Mga Kauban

• ⁶ Kinsay nag-anhi gikan sa disyerto nga sama sa haligi nga nag-aso gipahumtan sa mira ug insenso?

⁷ Kon ang pagtan-aw niya imong ayohon, karwahe na siya ni Solomon; sa 60 ka manggugubat gikuyogan, ang giila sa Israel nga labing kusgan;

⁸ sa kahanas sa pakigsangka dili hitupngan. Ang matag-usa andam sa gitaking espada, sa kuyawng kagabhion nag-andam ang matag-usa.

⁹ Ang naghimo siya gyod, si Hari Solomon, og karwahe alang sa iyang kaugalingon. Ang mga kahoy ini gikan sa Lebanon.

¹⁰ Ang mga haligi sa plata hinimo; ang atop sa lunsayng bulawan puno. Ang tanan niyang lingkoranan sa panapton nga bulok ube gihapinan; ang tigbayon sa lunsayng garing sinalsalan.

¹¹ Dali mo, kababayan-an sa Sion, sud-onga ninyo si Hari Solomon! Nagsul-ob siya sa iyang korona nga sa inahan gipurong-purong kaniya, sa adlaw sa iyang kaminyoon kanus-a ang kasingkasing nagmalipayon.

Lalaki

4 ¹ Akong pinangga, anyag ka, katahom mo gyod, akong hinigugma. Luyo anang pandong ang imong mata, sa pati nga naggilak, daw iyaha. Ang imong buhok daw sa kanding nga sagad magbaktasbaktas sa kabungtoran sa Gilead.

• 4.12 Human sa balak ni Isaias nga nagsaulog sa bag-ong Jerusalem, ang pangasaw-onon sa Ginoo (Is 61:10 ug 62:5), ang Awit sa mga Awit namalandong sa ulay nga pangasaw-onon, ang Bag-ong Katawhan.

Usa ikaw ka *tanaman nga kinoralan* kay gilain siya ug giandam alang ra sa iyang pamanhonon. Siya mao ang ulay nga pangasaw-onon (Is 61:10 ug 62:5) nga gilaoman sa Diyos human sa daghang pagluib sa iyang katawhan, nga nagpasidungog niya pinaagi lang sa baba, apan nagpadayon pagsimba sa mga diosdios. Apan kon walay maunongnon nga kasingkasing sa *tanaman nga kinoralan*, sa unsang paagiha ang Simbahan tanaman? Ug kon walay paghangop sa mga matoohon alang sa pagkaulay, unsaon man pagpaila sa ulay nga Simbahan?

Niining tanan, si Maria ang tubag.

Paanhia ang ... (b. 16). Sa kasagaran ang maayo natong mga buhat dili na hinuon importanti atubangan sa Diyos, kay dili man *ni* kinatibuk-ang gihalad kaniya. Ang mas dako nga bahin ini atong gigahin para sa kaugalingong dungog, kabantog ug kaharuhay. Nagtinguha ta nga masayran ug makita ni sa uban ug malipay ta tungod ini, ug dayon mohangad sa Diyos aron mangayo sa iyang pag-uon. Ang resulta, ang Diyos wala na hinuoy nakitang bunga nga wala mahikap ug matilawi sa uban.

² Ang ngipon ingog karnerong bag-ong gitupihan, nangabot nga nagpanonpanon gikang gihugasan ang matag-usa tupad sa iyang kaluha, walay naibot o gisakitan, walay nag-inusara.

³ Ang ngabil daw tanod, lutong pula, mabulokon; makalamat ang imong tingog, ug maabiabihon. Ang imong aping luyo anang bronda sama sa pinikas nga bunga sa granada.

⁴ Ang liog daw tore ni David, gidayandayanan; Sa 1,000 ka taming nga nagbitay, gilibotan, ang tanan gigamit sa mga bayani sa panggubatan.

⁵ Ang mga suso sa kaluhang nati nahisama, sa tuling mga lagsaw nga nanibsib sa liriyong uma.

⁶ Sa dili pa mobanagbanag ang kaadlawon; Sa dili pa ang mga landong pakagiwon; magdali ko sa bukid sa mira pag-adto, sa bungtod diin ginahalad ang insenso.

⁷ Tahom ka gyod, akong pinangga, hingpit ka ug wala gyoy mansa.

⁸ Dali ngari akong pangasaw-on, Dali ngari gikan sa Lebanon, Uban nako nga gikan sa Lebanon milugsong. Gikan sa kinatumyan sa Amana, tugbong; gikan sa Senir ug Hermon, sa kinatumyan, gikan sa mga liyon, sa daghang tagoanan, sa kabukiran nga sa mga tigre gipuy-an.

⁹ Ang akong pagbati nabihag nimo, akong igsoon ug pangasaw-onon ko. Ang akong pagbati nabihag nimo – sa mata mo, sa ila lang pagbukas; ug sa lugas lang sa imong kwentas.

¹⁰ Pagkatam-is sa imong gugma, igsoon ko nga akong maasawa! Ang imong gugma labaw sa bino kalamian; ug ang imong kahumot dili na hitupngan!

¹¹ Ang ngabil mo, pangasaw-onon nako, diha nila ang dugos gihimo. Ubos sa imong dila naa ang dugos ug gatas. Ang sapot mo sa Lebanon humot nga lab-as.

• ¹² Usa ikaw ka tanaman nga kinoralan, igsoon nga pangasaw-onon ko, ikaw man. Tubod ka nga linibotan ug, tuboran nga sinirhan.

¹³ Ang katanoman mo: sa granada prutasan, piniling prutas ang tanan: may nardong sipro, ¹⁴ sapran ug nardo, may kanela ug kalamo, ug tanang nangalimyon nga kakahoyan, mira, alo ug pahumot nga kinanindotan.

• 5.2 Ang labing sakit sa gugma mao kon dili ni makabab-ot og katumanan. Dihang nangita pa siya, ang iyang gihigugma dili andam, dihang andam na unta ang gihigugma, milabay na ang takna. Ang Diyos moabot sa labing wala paabotang takna.

Nagtukaw ... (b. 2). Naghisgot ni sa dyotayng pundok sa mga magtotoo nga naglaom sa pag-balik sa Ginoo, samtang nagpuyo sila taliwala sa pakikwartang katawhan. Ug unya sa pag-abot na niya dala ang daghang panalangin (nga gikahulogan dinhi sa yamog) napakyas sila pagdawat sa kahigayonan, ug ulahi na ang tanan, sa dihang siya ilang nailahan.

Ang lawom natong mga pangandoy dili mga langyawng bisita; kon dili namugna sa atong galamhan tungod sa atong kalag nga padayong nakiglambigit sa espiritu. Diha nga ang gugma makalambo na, dili ni makapahulay, kanunay ning mag-alingasa sa pagpangitag katumanan sa iyang mga damgo. Ang gugma alang sa 24 ka oras sa adlaw.

Ang akong kalag ... (b. 6). Ang minahal sama rag nagpuyo sa langyaw nga yuta. "Ang tanan sa kinabuhi sama ra sa usa ka damgo Kanako," ang gipamulong ni Santa Teresa. Mao ni ang tanghaga sa matuod nga gugma, dili ni maalagan ug mapalambo kon walay pagsalikway sa kalipay niini.

Mitindog ko... (b. 5). Pabilin siya nga dili ko makab-ot, apan diha sa iyang pag-agi, iyang gibubo ang mga binhi sa diosnong mga gasa, diin makita unya nato ang mga sangpotanan ini.

¹⁵ Ikaw ang nagtubod nga tanaman, sa buhing tubig tinubdan, nga sa way hunong nagdagayday – gikan sa Lebanon kanunay!

Babaye

¹⁶ Bangon na, hangin sa amihanan! Pagmata na, hangin sa habagatan! Huyop na mo sa akong tanaman. Ang iyang kahumot pakuyanapa Didto sa gawas siya paabot! Paanhi-a ang akong hinigugma dinhi sa akong tanaman ug pakan-a sa pinili niyang mga bunga.

Lalaki

5 ¹ Ania na ko sa tanaman kong naangkong, igsoon tikaw nga akong pangasaw-onon; Gikuha ko ang may pahumot nga mira; ang dugus natagamtaman ko na; ang balay sa putyokan akong natilawan ug ang gatas ug bino nadimdiman. Kahigalaan, pangaon ug panginom mo! Pagtagbaw mo, mga minahal ko!

Babaye

• ² Nagtukaw ang kasingkasing, bisag natulog; Ang tuktok sa hinigugma, akong nadungog.

"Buksi ko, akong igsoon, akong gugma, salampati ko, ang labing hingpit nga akoa. Nabasa sa yamog ang akong ulo, May yamog sa kagabhion ang buhok ko!

³ Gihubo ko na ang akong sapot; ibalik pa ba nako ni pagsuot?

Ang akong tiil nahugasan na; Maghugawhugaw na pod ko nila?

⁴ Gikawhat sa akong hinigugma sa pultahan ang trangka;

kay naghinamhinam niya kining tibuok kong dughan.

⁵ Mitindog ko aron buksan ang pultahan, Ang mira sa akong mga kamot miagas; sa may kuptanan sa trangka kini miawas.

⁶ Gibuksan ko ang akong hinigugma, apan mitalikod dayon unya, wala na siya. Ang akong kalag miagpas niya! mitawag ko, apan wala ko niya tubaga.

⁷ Natagboan ko ang mga gwardiya, samtang sa syudad naglibutlibot sila.

Ila kong gibunalan ug gisamaran;
sa akong kupo ila kong gikuhaan.
Ang mga paril, ila ba gyong gibantayan?

⁸ Kababayen-an sa Jerusalem, mohangyo ko,
kon ang akong hinigugma makit-an ninyo,
Unsa kaha ang inyong isulti kaniya?
Suginli siya nga nasakit ko sa gugma.

Mga Kauban

⁹ Ang imong hinigugma komusta man?
Mas maayo ba siya kay sa uban?
Siya ba ang babayeng kinagwapahan?
Ang imong hinigugma komusta man?
Mas maayo ba siya kay sa uban?...
nga iya man kong gipakiluy-an?

Babaye

¹⁰ Lagsik ug kusgan, ang akong hinigugma;
walay usa nga makatupong niya.

¹¹ Lunsayng bulawan ang tibuok ulo;
ang buhok palmerang labong kaayo;
kansang kaitom labihan ka sinaw.

¹² Ang mga mata, mga salampati sila,
nga daplin sa tubig nga nag-agas
gidigo sa nagdagaydayng gatas
ug gisalsal daw bililhong alahas.

¹³ Ang mga aping niyang nindot
daw tanaman sa mga pahumot;
ang mga ngabil sa liryo nahisama,
gikan nila nagtolotolo ang mira.

¹⁴ Ang kamot mga baretang bulawan,
nga sa mga alahas gidayandayanan.
Gisinaw samag garing ang kalawasan;
sa mga batong sapiro kini gitaptapan.

¹⁵ Gipasukad sa tungtonganang bulawan,
ang bitiis sa haliging alabastro sama ra sila.
Ingon sa Lebanon ang pamarog nila
Manghawod pod, sa kahoyng sedro mahisama.

¹⁶ May tagsaong katam-is ang baba niya,
angayan nga kaibgan siya.
Kababayen-an sa Jerusalem, tan-awa.
Siya ang akong higala ug hinigugma.

Mga Kauban

6 ¹ Asa ba padulong ang imong hinigugma;
siya, ang babayeng labing gwapa?
Diin man kahang dapita siya miliko?
Aron sa pagpangita, matabangan ka namo!

• 10. Gihulagway dinhi sa hinigugma ang iyang minahal pinaagig mga imahen, nga tingalig nagkahulogan sa Templo, ang garbo sa Israel, ug ang dapit sa presensya ni Yahweh. Naghandom ang Israel sa himaya sa unang Templo ug karon nga duna silay temporaryong alamponan, nangandoy silag Bag-ong Templo sa pagbalik na sa Ginoo.

• 6.1 *Ang akong ...* (b. 2). Layo na ta kaayo ni Moises human sa mga 10 ka siglo sa balaang kasaysayan. Ug kini, labaw sa tanan, tungod sa mga propeta nga nanganhi. Apan kon ang Diyos, Gugma ug ang Nahigugma, ang atong pag-ila niya bisan sa gidugayon sa panahon, dili lang dula alang niya o paagi sa pakig-uban sa mga tawo kondili, ang iyang kinaiya, ang iyang pagkamao. Ang way sinugdan ug way kataposang kinaiya sa Diyos kombira sa Gugma diha sa nagpadayong pagmugna, diin naggikan ang mga Persona sa Anak ug sa Espiritu, nga kanunayng namao diha sa kalipay sa kahiusa.

• 8. *Apan hingpit ...* (b. 9). Unsaon god nato pag-ingon nga ang Diyos walay pinalabi. Tungod sa dili masukod niyang gugma walay wala niya mailhi: gihigugma niya ang matag tawo sumala sa kaugalingon ug sa talagsaon niyang paagi; Mao nga walay luna sa pangabugho sa kahimayaan sa Diyos. Dayegon nato ang Diyos tungod sa iyang mga apostol nga "naglingkod sa mga Trono ug nagmando sa mga tribo sa Israel." Apan mas dayegon nato siya tungod sa labi pang gimahal ug gipalabi niya, nga bulahan sa mga babayeng tanan.

Babaye

² Ang akong hinigugma misuotsuot sa tanaman niya sa mga pahumot; aron pasibsibon ang kahayopan didto sa mao rang tanaman; ug aron manguhag kaliryohan.
³ Ang akong hinigugma akoo, ug ako sab iyaha.
 Ang toril iyang gibantayan, ug gitugway sa kaliryohan.

Lalaki

⁴ Akong minahal, anyag ka sama sa Tirsa, sama sa Jerusalem hilabihan kang tahoma halangdon daw mga tropang nagbandera.

⁵ Ilingiw kanako ang imong mga mata; kay nalumay na ko nila.

Ang buhok mo daw toril sa kanding nga sagad magbaktasbaktas sa kabungtoran sa Gilead.

⁶ Ang imong ngipon sa mga karnero mahisama; nangabot nga nagpanunpanon gikang gihugasan; ang matag-usa tupad sa iyang kaluha, walay naibot ug walay gisakitan.

Wala poy nag-iyaiya ug nag-inusara.

⁷ Ang imong mga aping luyo sa imong bronda, sama sa pinikas nga bunga sa granada.

• ⁸ 60 ka rayna, 80 ka puyopuyong-asawa; dili maihap nga mga ulayng dalaga.

⁹ Apan hingpit ang akong pati, talagsaon, bugtong anak siyang babaye, pinangga kaayo sa iyang inahan.

Gitawag siyang bulahan sa mga dalagang tanan; ug gidayeg sa mga rayna ug sa puyopuyong-asawa:

¹⁰ "Kinsa bay nag-anhi nga daw kaadlawon, tahom daw bulan, sidlak daw adlaw sa kaudtohon, daw mga tropang nagbandila sa kahalangdon?"

¹¹ Miadto gyod ko sa mga almendras nga tanaman, aron ang walog nga nagbuswak akong makit-an; susihon ko kon namulak na ba ang parasan; ug tan-awon kon namuklad na ba ang granadahan.

¹² Wala dayon ko makamatngon ini busa, nangandoy ko pagsakay sa karwahe, uban sa anak nga babaye sa prinsipe.

Mga Kauban

7 ¹ O Sulamita balik, balik ngari!
Balik aron kanimo makasud-ong mi!

Lalaki

Nganong tan-awon mo man ang Sulamita,
nga nagsayaw tungatunga sa duha ka pila?
² Nindot ang tiil mong nagsandalyas, o prinsesa!
Ingon sa alahas, ang hamis mong mga paa.
Sa mga batid nga magkukulit sila gihulma.

³ Ang imong pusod lingin sama sa baso,
kanunayng gisudlan sa maayong bino.
Ang imong tiyan bungdo sa trigo,
nga gilibotan sa daghang liryo.

⁴ Ang suso sama sa duha ka nating osa,
sa tuling mga lagsaw nga kaluha.

⁵ Ang imong liog tore nga garing tan-awon.
Ang imong mata mga lim-aw sa Hesbon,
sa may ganghaan sa Bat-Rabbim, maingon.
Ang imong ilong sama sa tore sa Lebanon,
nga sa Damasco ang nawong ini nagpaingon.

⁶ Ang bukid sa Carmel pareho
sa may purongpurong mong ulo.
Ang buhok nga dinonghay harianong morado;
sa iyang sinalapid ang hari nabihag mo.

⁷ Pagkatahom mo ug pagkagwapa!
Pagkatam-is, akong hinigugma!

⁸ Halangdon ka ingon sa kahoyng palmera,
ang imong suso sa iyang pungpong nahisama.

⁹ Nakaingon ko: “Sak-on ko kining palmera
ug pupoon ang iyang mga bunga.”
Sa pungpong sa ubas, ingon unta sila,
ug sama katam-is ang imong gininhawa,
unya, sama ni sa mansanas kahumota.
Sa maayong bino ang baba mo ingon kalamia.

Babaye

¹⁰ Ang hinigugma ko sa bino unta dagaydayan,
nag-awas-awas ni nga sa ngabil ko naggikan.

¹¹ Sa akong hinigugma ako iyaha,
apan kanako gyod nagasalig siya.

¹² Dali ngari akong hinigugma,
mangadto ta sa mga uma.
Magpalabay ta sa kagabhion
sa kabalangayan gilayon.

¹³ Mangadto tag sayo sa parasan

• **8.1** Niining maong teksto, ang minahal nagpadayag og tinguha nga binuang ug makadasig nga pagtoo.

Kon unta ... (b. 1). Kon makaanhi pa lang ang Diyos, isip tawo! Naanad na ang mga magtotoo nga bugalbugalan sa uban sa pag-ingon “Hain man ang inyong Diyos?” (Slm 42). Ug sila mangagho pag-ingon: “Paanhia na ang Emmanuel,” sa ato pa, ang Diyos uban nato.

Usa ni ka binuang nga pangandoy.

Ang Ebanghelyo nag-ingon nga ang kadaghanan sa mga Judio wala motoo nga ang Diyos miduaw nila pinaagi sa tawo nga si Jesus.

Ang makadasig nga pagtoo sa minahal napadayag ining paagiha: *Sa akong hinigugma ako iyaha, apan kanako gyod nagsalig siya.* Diha sa pakighiusa sa Ginoo, ang mga pulong sa Genesis (3:16) nabalit-ad; didto, gipahibalo ang pag-antos sa mga babaye diha sa kasagarang kamin-yoon: ang mga babaye nanginahanglan sa ilang mga bana, ug ubos sila kanunay sa pagbuot sa mga bana. Apan nausab ang talan-awon dinhi. Bisag huyang ug kabos ang minahal atubangan sa iyang hinigugma, ang Diyos nangandoy alang kaniya. Ang magtotoo nga buot mosulay pagdasig sa usa ka babayeng nawala aron pag-usab sa iyang kinabuhi moingon niya: “alang sa Diyos, ikaw talagsaon ug dili kapulihan.”

• **6.** *Kay ang gugma ...* (b. 6) Ang balak gitapos uban sa pasalig sa walay kataposang kahiusa sa Diyos uban sa iyang katawhan. Gamhanan ang gugma sa abughoan nga Diyos, ug lig-on sab ang gugma nga iyang gibutang sa kasingkasing sa iyang mga anak: “kinsa ang mobulag nato sa gugma ni Cristo?” (Rom 8:35).

Kanus-a man nga ang tawhanong gugma mahisama kaligon sa kamatayon? Kon andam ni sa pagdawat sa way kataposang gugma sa Diyos. Ang gugma dili masinati diha sa pagtinan-away lang sa usag-usa, apan sa hini-usang pagpangita sa Diyos; dili ni mabuhi kon ang mga minyoon mag-isipay nga mga diosdios sa usag-usa, ni kon isipon nila ang ilang kalipay nga tumong sa kinabuhi: maghimo lang ni nilang mga inutul. Hinuon, ang makapabuhi sa gugma makab-ot kon ilang tubagon ang tawag sa Diyos, sa

aron ato dayong makit-an, sa mga paras, ang ilang mga bulak; ug ang ilang putot nga namuswak. Kon namukhad na ba ang mga granada... Didto itugyan ko kanimo ang akong gugma.

¹⁴ Ang mga ampiyon sa kahumot nangalimyon. Diha sa atong lagwerta naa ang talagsaong bunga. Gitigom ko ang daan ug bag-o alang gyod nimo, mahal ko.

Babaye

8 •¹ Kon unta managsoon pa lang ta, ug sa akong inahan gipasuso ka; sa gawas ikaw kahagkan ko, kon makasugat ko nimo; ug walay usa nga magyubit nako, tungod lang ana nga ako nakahimo.

² Dad-on tikaw ug tultolan sa balay sa akong inahan, didto imo kong tudloan.

Ikaw akong kihatagan sa bino nga gipahumotan ug sa duga sa mga bunga sa akong mga granada.

³ Ang wala niyang kamot nia ubos sa akong ulo; sa iyang tuong bukton gigakos ko pag-ayo.

Lalaki

⁴ Kababayen-an sa Jerusalem, nanghangyo ko ninyo; nga manumpa mo sa lagsaw nga tulin kaayo ug sa gagmayng osa diha sa kaumahan: Ayaw ninyog tugawa o tukbila, ang gugma; ang tukma niyang panahon paabota.

Mga Kauban

⁵ Kinsay nag-anhi gikan sa kamingawan, nga sa hinigugma, nagsandig sa iyang dughan?

Lalaki

Ilalom sa kahoyng mansanas ikaw nako pukawa; didto, diin sa imong inahan gipanamkon ka, nga nagsabak nimo unya, nagbati siya.

• ⁶ Daw patik sa kasingkasing ako imong himoon. Himoa ko nga daw patik sa imong bukton.

pagpalambo sa kinabuhi uban niya. Ang Diyos mohatag nilag kalipay.

Nasayod ang hinigugma nga ang pakighiusa niya sa minahal walay kataposan. Lisod alang nato ang paghunahuna nga ang kamatayon makalaglag sa atong gihigugma, sa paagi nga wala nay mahibilin sa atong gugma bisan na lang sa panumdoman. Ang matuod nga gugma nagtoo sa pagkabanhaw ug ang nasulat sa mga lubnganan adtong saksi sa pagtoo nag-ingon: Alang sa dili ko malimtan; walay kataposang paghinumdom; alang nimo hangtod sa kahangtoran.⁷ Ang gugma walay kataposan ug dili sab ni matapos ug makalatas pa ni bisan sa kamatayon (1 Jn 3:14).

• 8. Ang kataposang mga berso sa Awit sa mga Awit, sugod sa tudling 8, ulahi nang gipuno sa balak. Naghisgot nig politikanhong kahimtang.

Kay ang gugma ingon kalig-on sa kamatayon. Molungtad sama sa lubnganan ang pangabugho; mosunog sama sa nagdilaab nga kalayo, moulyab sama sa siga nga gamhanan kaayo.

⁷ Ang dinagaang sa gugma dili mapalong sa baha ug dili gyod malumos sa bisag unsang suba. Kon ang usa ka tawo makapalit pa sa gugma, sa tanang bahandi nga naa sa balay niya, Sa kaulahian ang pagbiay-biay lang ang maiya.

• ⁸ May igsoon pa gyod mi –
Usa siya ka batang babaye.
ang iyang mga suso wala pa mahulma.
Unsay among buhaton niya,
kon may ulitawo nga maninguha niya?
⁹ Kon unta kota pa lang siya,
amo siyang tukoran og tore nga plata.
Kon usa pa lang siya ka ganghaan,
amo siyang pagalibotan
sa kahoyng sedro nga dinibuhoan.

Babaye

¹⁰ Kota ko ug mga tore ang akong suso;
tungod ini sa iyang mga mata
kalinaw nagdala ko kaniya.

¹¹ Didto sa Baal-hamon
may parasan si Solomon,
nga iyang gihatag sa mga piniyalan;
aron siya sa mga bunga mahalinan
ug siya sa 1,000 ka salapi mabayran.

¹² Apan kaugalingon ko ang parasan.
Ako mismo niini ang nag-atiman.
Ikaw Solomon, tingalig ang 1,000 imoha,
ug 200 lang ang alang sa tig-alima.

¹³ Ikaw nga nagpuyo sa tanaman
uban sa tanan mong kahigalaan,
ang pulong mo ako untang madunggan.

¹⁴ Pagdali, akong hinigugma,
sa tulin nga lagsaw magpakasama ka,
o kaha sa kabungtoran, sa osa nga batan-on,
nga sa tumang kahumot nangalimyon!